

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Центральноукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка

Факультет психології та історії
Кафедра психологічного здоров'я та розвитку особистості

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

В.о. завідувача кафедри Кушнір Н.С.
«29» серпня 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 10 Загальна психологія

Рівень вищої освіти: Перший (бакалаврський)

Галузь знань: Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини

Спеціальність: С4 Психологія

Освітня програма: Психологія (практична психологія)

Форма навчання: денна, заочна

Робоча програма навчальної дисципліни «**Загальна психологія**» розроблена на основі освітньо-професійної програми Психологія (практична психологія), навчального плану підготовки здобувачів вищої освіти освітнього ступеня бакалавр за спеціальністю С4 Психологія.

Строк навчання: 3 роки 10 місяців

Розробник: Калашникова Л.В., старший викладач кафедри психологічного здоров'я та розвитку особистості.

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні кафедри психологічного здоров'я та розвитку особистості
Протокол від « 29 »серпня 2025 року №1.

В.о. завідувача кафедри

(підпис)

Кушнір Н.С.

(прізвище та ініціали)

Робоча програма навчальної дисципліни «Загальна психологія» для студентів спеціальності С4 Психологія за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти ОПП Психологія (практична психологія). – ЦДУ імені В. Винниченка, 2025. – 49 с.

© Калашникова Л.В., 2025 рік

© ЦДУ імені В. Винниченка,
2025 рік

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
1.1. Опис навчальної дисципліни
(денна форма навчання)

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів 12	Галузь знань: <i>Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини</i>	<i>Цикл професійної підготовки (дисципліна професійної підготовки)</i>	
Індивідуальне навчально-дослідне завдання: не передбачено	Спеціальність: <i>С4 Психологія</i>	Рік підготовки	
Загальна кількість годин в I семестрі -150 год. Загальна кількість годин в II семестрі -210 год.		I-й	
		Семестр	
	I	II	
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 6	Освітня програма: <i>Психологія (практична психологія).</i>	36 год.	34 год.
		Практичні, семінарські	
		34 год.	50 год.
		Лабораторні	
		год.	год.
	Самостійна робота		
	80 год.	126 год	
	Індивідуальні завдання:		
	год.		
	Вид контролю:		
Залік	Екзамен		

Опис навчальної дисципліни (заочна форма навчання)

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		заочна форма навчання	
Кількість кредитів 12	Галузь знань: <i>Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини</i>	<i>Цикл професійної підготовки (дисципліна професійної підготовки)</i>	
Індивідуальне навчально-дослідне завдання: не передбачено	Спеціальність: <i>С4 Психологія</i>	Рік підготовки	
Загальна кількість годин в I семестрі 120 год. Загальна кількість годин в II семестрі - 240 год.		I-й	
		Семестр	
		I	II
		Лекції	
	Освітня програма: <i>Психологія (практична психологія).</i>	12 год.	6 год.
		Практичні, семінарські	
		6 год.	6 год.
	Рівень вищої освіти: <i>перший (бакалаврський)</i>	Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		102 год.	228 год
		Індивідуальні завдання:	
		год.	
		Вид контролю:	
		Залік	Екзамен

1.2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Загальна психологія» є підготовка фахівців спеціальності С4 Психологія за освітнім ступенем бакалавра відповідно до державних стандартів, встановлених освітньо-кваліфікаційною характеристикою та освітньо-професійною програмою підготовки «Психологія (практична психологія); формування у студентів професійної компетентності за рахунок засвоєння узагальненої системи знань з загальної психології та формування практичних умінь використовувати засвоєнні знання на практиці.

Завдання курсу «Загальна психологія»:

1. Ознайомити студентів із категоріально-понятійним апаратом, теоретичними та методологічними основами загальної психології як науки.
2. Реалізувати системний підхід до висвітлення своєрідності предмету загальної психології, методів дослідження, методологічних принципів, рівнів розвитку психіки, про сутність діяльності, мовлення та спілкування; психології особистості, групи та колективу; своєрідності пізнавальних психічних процесів; регулятивної та інструментальної функції психіки.
3. Сприяти формуванню у студентів професійно-значущих компетентностей

У результаті вивчення навчальної дисципліни у студента мають бути сформовані наступні **компетентності**:

загальні	спеціальні (фахові)
ЗК-1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях професійної діяльності.	СК-1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.
ЗК-2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	СК-2. Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.
ЗК-3. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.	СК-3. Здатність до розуміння

<p>ЗК-4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК-6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.</p> <p>ЗК-8. Навички міжособистісної взаємодії.</p> <p>ЗК-9. Здатність працювати в команді.</p>	<p>природи поведінки, діяльності та вчинків.</p> <p>СК-4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.</p> <p>СК-11. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.</p>
--	---

1.3. Очікувані програмні результати навчання:

У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти зможуть:

ПР-1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх вирішення.

ПР-2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.

ПР-3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у тому числі з використанням інформаційно-комунікаційних технологій для вирішення професійних завдань.

ПР- 9. Пропонувати власні спроби вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання.

ПР-10. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника

ПР-13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, які мають інші культурні чи гендерно-вікові відмінності.

ПР-15. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

ПР-16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.

ПР-17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.

2. Програма навчальної дисципліни «Загальна психологія».

Змістовий модуль 1. Загальна психологія як наука.

Тема 1. Загальне уявлення про загальну психологію.

Поняття загальної психології як науки. Основні етапи з історії розвитку психології та їх характеристика. Особливості та можливості психології. Предмет психології. Характеристика психічних процесів, психічних станів та психічних властивостей.

Задачі загальної психології. Методологічні принципи психології: принцип детермінізму, принцип розвитку, принцип єдності свідомості та діяльності, принцип цілісності. Місце психології в системі наук. Структура психології.

Тема 2. Методи загальної психології та їх характеристика.

Поняття методу. Принципи побудови психологічних досліджень. Вимоги до побудови та використання методів. Етапи проведення психологічних досліджень.

Психологічна характеристика спостереження як основного методу психологічних досліджень. Об'єкт, предмет та основні вимоги до спостереження. Види спостережень та їх характеристика.

Психологічна характеристика експерименту як основного методу психологічних досліджень. Основні вимоги та процедура проведення експерименту. Види експериментів та їх характеристика.

Вивчення продуктів діяльності як допоміжний метод психології. Психологічна характеристика опитування. Бесіда: види та вимоги до проведення. Анкета та тест як надійний та валідний психодіагностичний інструментарій.

Тема 3. Основні напрямки сучасної зарубіжної психології.

Основні положення біхевіоризму. Поведінка як предмет психології. Проблема об'єктивного підходу в психології. Метод лабораторного дослідження. Недоліки біхевіоризму. Основні положення необіхевіоризму.

Сутність та критична оцінка психоаналізу. Три рівні психічного життя в психоаналізі З. Фрейда. Основні види інстинктів у психоаналізі. Захисні механізми та їх характеристика.

Характеристика гештальтпсихології. Передумови виникнення гештальтпсихології. Основні принципи організації сприймання. Механізм інсайту. Ідея про цілісний підхід до вивчення свідомості та поведінки людини. Проблема цілеутворення.

Основні положення гуманістичної психології (А. Маслоу, К. Роджерс, Г. Олпорт та інші). «Самоактуалізація» людини та ієрархія потреб за А. Маслоу. Феноменологічна теорія К. Роджерса. «Феноменальне поле» особистості. Поняття конгруентності. Значення емпатії та позитивного сприйняття людини.

Характеристика генетичної психології Ж. Піаже. Розуміння особливостей становлення психіки в онтогенезі в межах концепції Ж. Піаже. Метод клінічної бесіди та її характеристика. Сутність егоцентризму та егоцентричного мовлення. Особливості мислення дітей. Процеси асиміляції та акомодациї, їх характеристика. Стадії розвитку інтелекту дитини та їх характеристика.

Змістовий модуль 2. Розвиток психіки та свідомості.

Тема 4. Проблема і природа психічного.

Природа та сутність психіки. Виникнення психіки як результат еволюції матерії. Стадії елементарної сенсорної та перцептивної психіки.

Функції та особливості нервової системи. Складові нервової системи. Особливості побудови нервової системи.

Мозок та психіка. Головний мозок, його будова та значення для життя людини. Відділи головного мозку. Блоки мозку. Рефлекторна діяльність головного мозку. Рефлекторна дуга. Види рефлексів та їх характеристика.

Вища нервова діяльність. Аналітико-синтетична діяльність ВНД. Процеси збудження та гальмування в корі великих півкуль. Динаміка нервових процесів: закон іррадіації й концентрації та закон взаємної індукції. Перша та друга сигнальні системи. Системність у роботі мозку. Компенсація. Динамічні стереотипи.

Тема 5. Несвідоме як нижчий рівень розвитку психіки.

Поняття несвідомого. Прояви несвідомого. Рівні несвідомого. Сутність та критична оцінка психоаналізу щодо розуміння сутності несвідомого.

Сучасні погляди на несвідоме як нижчий рівень психіки. Характеристика неусвідомлених механізмів свідомих дій, неусвідомлених супроводжувачів свідомих дій та надсвідомих процесів.

Тема 6 Психіка та свідомість.

Поняття про свідомість. Головні передумови розвитку свідомості. Властивості свідомості. Функції та основні психологічні характеристики свідомості. Структура свідомості у вітчизняній та зарубіжній психології. Види свідомості. Характер процесу усвідомлення. Поле свідомості. Види поля свідомості. Закони поля свідомості.

Тема 7. Самосвідомість як вищий рівень розвитку психіки.

Поняття самосвідомості. Функції самосвідомості. Структура самосвідомості.

«Я – концепції»: структура, види, функції та значення. Самооцінка, її види та шляхи формування. Образ «Я»: поняття, види та структура. Динаміка зміни образу «Я». Рівень домагань. Види рівня домагань. Форми психологічного захисту.

Змістовий модуль 3. Особистість в діяльності та колективі.

Тема 8. Загальне розуміння діяльності як форми взаємодії з оточуючим середовищем.

Психологічний аналіз діяльності. Структура діяльності. Поняття про дію, види дій, психологічна характеристика дій. Дії та рухи, види рухів та їх

характеристика. Поняття про навички, уміння. Основні етапи формування навичок. Взаємодія навичок.

Діяльність та активність. Види активності. Різні погляди на джерела активності у вітчизняній та зарубіжній психології. Інтеріоризація та екстеріоризація. Етапи інтеріоризації.

Види діяльності та їх характеристика. Теорія гри. Характеристика навчальної діяльності: поняття, структура, особливості становлення. Характеристика мотивів навчальної діяльності. Своєрідність трудової діяльності. Характеристика творчої та репродуктивної діяльності.

Тема 9. Мова та мовлення.

Поняття про мову як специфічно людський засіб спілкування. Передумови виникнення мови. Основні елементи мови. Слово-одиниця мови. Фонетична та семантична сторона слова. Словниковий склад та граматична будова мови. Функції мови.

Поняття про мовлення. Фізіологічні механізми мовлення. Теорія вузької локалізації. Еквіпотенціалізм. Теорія динамічної локалізації.

Взаємозв'язок мови та мовлення. Способи комунікації у тварин та їх відмінності від мовленнєвого спілкування людей. Мислення та мовлення. Види мовлення та їх характеристика. Характеристика зовнішнього та внутрішнього мовлення. Дискусія вчених про сутність егоцентричного мовлення. Функції мовлення. Мовлення та мислення.

Тема 10. Спілкування.

Загальне розуміння процесу спілкування. Різні точки зору на єдність спілкування та діяльності. Засоби спілкування. Функції спілкування.

Структура спілкування. Поняття комунікації. Характеристика вербальної та невербальної комунікації. Масова комунікація Поняття перцепції. Механізми перцепції та їх характеристика. Характеристика психічних явищ, які здатні ускладнювати перцепцію. Поняття інтеракції та основні фактори, що впливають на неї. Конфлікт: поняття, класифікація та основні стратегії вирішення конфлікту.

Рівні спілкування: макрорівень, мезорівень, мікрорівень. Види спілкування та їх характеристика.

Тема 11. Соціальні групи та їх характеристика.

Поняття групи. Основні ознаки групи. Структурно-формальні та соціально-психологічні характеристики групи.

Умовні та реальні групи. Лабораторні та природні групи. Велика та мала група. Формальна (офіційна) та неформальна групи. Референтна та група членства. Відкриті та закриті групи. Тимчасові та відносно постійні групи. Первинні та вторинні групи.

Соціально психологічна структура малої групи. Характеристика соціально-психологічних процесів у малій групі. Групові норми. Ціннісні орієнтації. Групова однотайність. Згуртування малої групи. Процес групового тиску. Конфлікти в малій групі та конструктивні способи їх вирішення.

Тема 12. Колектив як вища форма розвитку групи.

Поняття про колектив як вищий рівень розвитку групи. Основні характеристики колективу. Спільна діяльність як основа для створення колективу. Ознаки спільної діяльності.

Теорії колективу. Колектив як вищий рівень розвитку групи. Основні положення стратометричної теорії. Багаторівнева структура колективу.

Групова диференціація. Структура групи та колективу. Лідер, актив, прийняті, аутсайдери.

Поняття сумісності та її види. Сумісність групова та міжособистісна..

Лідерство. Види лідерів та їх характеристика. Погляди вітчизняних та зарубіжних науковців на феномен лідерства. Теорія лідерських ролей. Харизматична концепція лідерства. Інтерактивна теорія. Ситуаційна теорія лідерства (групдинамічний підхід). Стилі керівництва та їх характеристика.

Змістовий модуль 4. Психологія особистості.

Тема 13 . Особистість.

Поняття про особистість. Наукові підходи до розуміння особистості. Індивід, особистість, індивідуальність. Особистість у трактовці різних психологічних шкіл.

Різні погляди на структуру особистості у вітчизняній та зарубіжній психології. Структура особистості в зарубіжній та вітчизняній психології.

Активність особистості: поняття та види активності. Джерела активності в трактовці різних психологічних шкіл. Потреба та види потреб. Перспектива та фрустрація. Види перспектив. Способи прояву фрустрації. Джерела фрустрації. Типи фрустрації.

Рушійні сили розвитку особистості. Види внутрішніх суперечностей та їх роль у процесі розвитку особистості.

Тема 14. Спрямованість особистості.

Поняття спрямованості особистості. Види спрямованості особистості. Структура та психологічна характеристика спрямованості особистості.

Спрямованість та мета. Передумови виникнення усвідомленої мети у людини. Формування мети в онтогенезі. Види цілей та їх значення.

Спрямованість та мотиви. Розуміння мотивації в зарубіжній та вітчизняній психології. Види мотивів та їх характеристика. Формування мотивів. Функції мотивів. Властивості мотиваційної системи.

Інтерес та спрямованість особистості. Поняття інтересу, етапи його розвитку та ознаки інтересу. Види інтересів та їх характеристика. Умови утворення інтересів.

Переконання та спрямованість особистості. Поняття, види та передумови для формування переконань.

Світогляд та спрямованість особистості. Поняття, умови формування та вимоги до світогляду.

Змістовий модуль 5. Пізнавальна функція психіки.

Тема 15. Відчуття.

Поняття про відчуття, їх специфічні особливості та значення в житті людини. Сенсорна ізоляція та сенсорне перевантаження. Місце відчуттів серед інших психічних процесів. Фізіологічні механізми виникнення відчуттів.

Класифікація відчуттів: за мірою контакту органів чуття з подразниками; за місцем розміщення рецептора; відповідно до системи аналізаторів; проміжні відчуття та специфічні відчуття.

Основні властивості відчуттів: якість, інтенсивність, тривалість. Поняття адаптації. Види адаптації. Значення адаптації. Поняття та види сенсibiliзації. Синестезія та характеристика її видів.

Взаємодія відчуттів. Чутливість. Поріг чутливості та його види. Залежність чутливості та порогів чутливості. Поріг розрізнення.

Тема 16. Сприймання.

Поняття про сприймання. Значення сприймання в житті людини. Спільні та відмінні риси відчуттів та сприймання. Умови сприймання. Властивості сприймання: предметність, цілісність, структурність, константність, усвідомленість, апшерцепція.

Взаємозв'язок аналізаторів у процесі сприймання. Єдність аналізу та синтезу в процесі сприймання. Виділення об'єкта в сприйманні. Фон та фігура у процесі сприймання.

Типи сприймання за змістом об'єктів сприймання, за формами існування матерії, за характером домінуючих аналізаторів та їх специфічні особливості.

Тема 17. Пам'ять.

Поняття про пам'ять. Значення пам'яті в житті людини.

Теорії пам'яті: асоціативна, фізіологічна, нейрофізіологічна, хімічна.

Психологічна характеристика видів пам'яті за змістом матеріалу, який запам'ятовується. Види пам'яті за часом. Види пам'яті за участю волі.

Запам'ятання: поняття та основні види. Характеристика механічного та логічного запам'ятання. Прийоми успішного запам'ятання. Характеристика збереження як проміжного процесу пам'яті. Відтворення. Фізіологічна основа

відтворення. Форми відтворення. Характеристика забування як процесу пам'яті.

Мнемічна діяльність. Боротьба із забуванням. Індивідуальні особливості пам'яті.

Тема 18. Мислення.

Поняття про мислення як вищу форму пізнавальної діяльності. Мислення та свідомість. Мислення та мовлення. Логіка та психологія мислення.

Види мислення на основі філо- та онтогенезу. Наукове, художнє та технічне мислення. Творче та репродуктивне мислення.

Мисленнєві дії та їх характеристика. Етапи формування мисленнєвих дій. Характеристика мисленнєвих операцій: аналіз, синтез, порівняння, абстрагування, узагальнення.

Продукти (форми) мисленнєвої діяльності та їх характеристика. Поняття та слово. Класифікація понять. Суб'єкт та предикат у судженні. Види суджень. Характеристика міркування як форми мисленнєвої діяльності. Висновки: поняття та види.

Якості розуму (індивідуальні особливості мислення).

Тема 19. Уява.

Поняття про уяву як специфічно людський вид пізнавальної діяльності. Уява як форма випереджального відображення дійсності. Уява як пізнавальний психічний процес. Значення уяви в житті людини. Зв'язок уяви з об'єктивною дійсністю та з діяльністю.

Процес та способи створення образів уяви. Різновиди уяви залежно від участі волі, від характеру діяльності людини, від змісту діяльності. Уява та фантазія. Уява та мрія. Види мрій та їх характеристика. Уява і особистість. Уява в діяльності особистості. Уява та творчість.

Змістовий модуль 6. Регулятивна функція психіки.

Тема 20. Увага.

Поняття про увагу з позицій різних напрямків зарубіжної та вітчизняної психології. Сучасний погляд на феномен уваги. Зв'язок уваги з діяльністю. Функції уваги.

Фізіологічне підґрунтя уваги. Вчення про домінанту. Рефлекторна діяльність як фізіологічний механізм уваги. Сучасні нейрофізіологічні дослідження фізіологічного підґрунтя уваги. Зовнішні та внутрішні форми прояву уваги.

Сучасний погляд науковців на феномент та різновиди уваги. Характеристика мимовільної, довільної та післядовільної уваги. Динамічна та статична увага. Зовнішня (сенсорна, рухова, моторна) та внутрішня (інтелектуальна) увага.

Властивості уваги. Концентрація як центральна особливість уваги: поняття, фізіологічна основа та умови концентрації уваги. Характеристика стійкості уваги: поняття, фізіологічна основа, умови. Коливання уваги. Переключення уваги: поняття, фізіологічна основа, види та умови переключення. Розподіл уваги: поняття, фізіологічні механізми, види (рівні) та умови розподілу. Характеристика обсягу уваги.

Неуважність та розсіяність уваги та шляхи боротьби з ними.

Тема 21. Емоції та почуття.

Поняття почуттів та емоцій. Значення почуттів та емоцій в процесі формування особистості. Особливості співвідношення почуттів та емоцій. Основні якості почуттів та емоцій: якість, полярність, інтенсивність, тривалість, амбівалентність, невизначеність. Зв'язок почуттів та емоцій з потребами людини. Значення почуттів та емоцій в житті людини.

Фізіологічне підґрунтя емоцій та почуттів. Зовнішні та внутрішні форми прояву емоцій та почуттів.

Види емоцій та їх характеристика. Психологічна характеристика чуттєвого тону, настрою, афекту, пристрасті та стресу.

Зміст вищих почуттів. Психологічна характеристика інтелектуальних, моральних, естетичних та праксичних почуттів.

Тема 22. Природа та сутність вольової регуляції.

Поняття волі. Зв'язок волі з іншими психічними явищами. Воля як детермінований процес.

Види дій та їх характеристика. Аналіз простої та складної вольової дії.

Специфічні особливості вольової діяльності. Структура простого та складного вольового акту.

Основні якості волі та їх характеристика: ініціативність, рішучість, витриманість, наполегливість, самостійність, самовладнання. Негативні якості волі. Безвілля: сутність, причини виникнення та шляхи боротьби.

Необхідність та свобода волі. Локалізація контролю. Види локус-контролю. Абулія та апраксія. Вольові якості особистості та особливості їх формування. Виховання та самовиховання волі. Воля та ризик. Види ризику та їх характеристика.

Змістовий модуль 7. Інструментальна функція психіки.

Тема 23. Темперамент.

Індивідуально-психологічні відмінності між людьми. Поняття про основні властивості нервової системи, що лежать в основі індивідуально-психологічних відмінностей. Поняття про темперамент. Ранні теорії темпераменту та їх характеристика. Сучасні теорії темпераменту.

Проблема взаємодії вродженого та набутого в формуванні особливостей ВНД. Генотип і фенотип у темпераменті. Мінливість темпераменту. Основні види темпераменту та їх характеристика.

Поняття індивідуального стилю діяльності. Властивості темпераменту та особливості їх виховання. Індивідуальний підхід та тип темпераменту.

Тема 24. Характер.

Поняття про характер, його основні психологічні характеристики. Природне та соціальне в характері. Становлення характеру в соціумі. Основні теорії характеру в історії психології та їх психологічна характеристика.

Критичний аналіз ранніх теорій характеру. Фізіологічна основа характеру. Сучасний погляд на структуру характеру.

Властивості характеру. Типове та індивідуальне в структурі характеру. Типи характеру та їх характеристика. Акцентуація: поняття та види акцентуації.

Характер і вчинок. Характер та обставини. Умови формування характеру особистості. Характер і темперамент.

Тема 25. Здібності.

Поняття про здібності. Здібності та діяльність. Зв'язок здібностей з іншими психічними процесами. Показники здібностей. Кількісна та якісна характеристика здібностей.

Структура здібностей. Біологічне та соціальне в розвитку здібностей. Здібності та задатки, їх взаємозв'язок. Здібності та спадковість. Залежність розвитку здібностей від соціального фактору. Залежність розвитку здібностей від навчання. Роль інтересів і нахилів у формуванні здібностей. Активність особистості як фактор розвитку здібностей особистості. Здібності та праця особистості. Працьовитість як фактор розвитку здібностей.

Види здібностей. Характеристика загальних та спеціальних здібностей.. Педагогічні здібності, їх особливості та рівні сформованості. Обдарованість та творчі здібності. Талант, його походження та роль праці в його формуванні. Геніальність.

Кількісна та якісна характеристика здібностей.

3. Структура навчальної дисципліни в I семестрі

Назви розділів/змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							заочна форма						
	Усього	у тому числі						Усього	у тому числі					
		л	п	лаб.	інд.	Консультації	СРС		л	п	лаб.	інд.	Консультації	СРС
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Змістовий модуль 1. Загальна психологія як наука.														
Тема 1. Загальне уявлення про загальну психологію	10	2	2				6	10	1	1				8
Тема 2. Методи загальної психології та їх характеристика	14	4	4				6	10	1	1				8
Тема 3. Основні напрямки сучасної зарубіжної психології	16	4	4				8	10						10
Разом за змістовим модулем 1	40	10	10				20	30	2	2				26
Змістовий модуль 2. Розвиток психіки та свідомості.														
Тема 4. Проблема і природа психічного.	14	4	2				8	10						10
Тема 5. Несвідоме як нижчий рівень розвитку психіки.	14	4	4				6	10	2					8
Тема 6. Психіка та свідомість.	10	2	2				6	10	1	1				8
Тема 7. Самосвідомість як	10	2	2				6	10	1	1				8

вищий рівень розвитку психіки													
Разом за змістовим модулем 2	48	12	10			26	40	4	2				34
Змістовий модуль 3. Особистість в діяльності та колективі.													
Тема 8. Загальне розуміння діяльності як форми взаємодії з оточуючим середовищем.	10	2	2			6	14	2	2				10
Тема 9. Мова та мовлення.	10	2	2			6	9	1					8
Тема 10. Спілкування	16	4	4			8	9	1					8
Тема 11. Соціальні групи та їх характеристика.	10	2	2			6	9	1					8
Тема 12. Колектив як вища форма розвитку групи.	16	4	4			8	9	1					8
Разом за змістовим модулем 3	62	14	14			34	52	6	2				42
Усього годин	150	36	34			80	120	12	6				102

Структура навчальної дисципліни в II семестрі

Назви розділів/змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							заочна форма						
	Усього	у тому числі						Усього	у тому числі					
		л	п	лаб	інд.	Консультації	СРС		л	п	лаб.	інд.	Консультації	СРС
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Змістовий модуль 4. Психологія особистості.														
Тема 13. Особистість.	18	4	4				10	19	1	1				17
Тема 14. Спрямованість особистості.	16	2	4				10	19	1	1				17
Разом за змістовим модулем 4.	34	6	8				20	38	2	2				34
Змістовий модуль 5. Пізнавальна функція психіки.														
Тема 15. Відчуття.	16	2	4				10	18						18
Тема 16. Сприймання.	13	2	2				9	19	1	1				17
Тема 17. Пам'ять.	18	4	4				10	19	1	1				17
Тема 18. Мислення.	18	4	4				10	19	1	1				17
Тема 19. Уява	16	2	4				10	20	1	1				18
Разом за змістовим модулем 5.	81	14	18				49	95	4	4				87
Змістовий модуль 6. Регулятивна функція психіки.														

Тема 20. Увага.	15	2	4			9	18					18
Тема 21. Емоції та почуття.	15	2	4			9	18					18
Тема 22. Природа та сутність вольової регуляції.	15	2	4			9	18					18
Разом за змістовим модулем 6.	45	6	12			27	54					54
Змістовий модуль 7. Інструментальна функція психіки.												
Тема 23. Темперамент	16	2	4			10	18					18
Тема 24. Характер	16	2	4			10	18					18
Тема 25. Здібності.	18	4	4			10	21					17
Разом за змістовим модулем 7.	50	8	12			30	57					53
Усього годин	210	34	50			126	240	6	6			228

4. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Теми лекційних занять

4.1.1 денна форма навчання

I семестр

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Змістовий модуль 1. Загальна психологія як наука.	
1	Загальне уявлення про загальну психологію.	2
2.	Методи загальної психології та їх характеристика.	4
3.	Основні напрямки сучасної зарубіжної психології	4
	Змістовий модуль 2. Розвиток психіки та свідомості.	
4.	Проблема і природа психічного	4
5.	Несвідоме як нижчий рівень розвитку психіки.	4
6.	Психіка та свідомість.	2
7.	Самосвідомість як вищий рівень розвитку психіки	2
	Змістовий модуль 3. Особистість в діяльності та колективі	

8.	Загальне розуміння діяльності як форми взаємодії з оточуючим середовищем.	2
9.	Мова та мовлення.	2
10.	Спілкування.	4
11.	Соціальні групи та їх характеристика.	2
12.	Колектив як вища форма розвитку групи.	4
	Разом	36

II семестр

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Змістовий модуль 4. Психологія особистості	
13.	Особистість	4
14.	Спрямованість особистості	2
	Змістовий модуль 5. Пізнавальна функція психіки	
15.	Відчуття	2
16.	Сприймання	2
17.	Пам'ять	4
18.	Мислення	4
19.	Уява	2
	Змістовий модуль 6. Регулятивна функція психіки	
20.	Увага	2
21.	Емоції та почуття	2
22.	Природа та сутність вольової регуляції	2
	Змістовий модуль 6. Інструментальна функція психіки	
23.	Темперамент	2
24.	Характер	2
25.	Здібності	4
	Разом	34

4.1.2 заочна форма навчання

I семестр

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Змістовий модуль 1. Загальна психологія як наука.	
1	Загальне уявлення про загальну психологію.	1
2.	Методи загальної психології та їх характеристика.	1
3.	Основні напрямки сучасної зарубіжної психології	
	Змістовий модуль 2. Розвиток психіки та свідомості.	
4.	Проблема і природа психічного	

5.	Несвідоме як нижчий рівень розвитку психіки.	2
6.	Психіка та свідомість.	1
7.	Самосвідомість як вищий рівень розвитку психіки	1
	Змістовий модуль 3. Особистість в діяльності та колективі	
8.	Загальне розуміння діяльності як форми взаємодії з оточуючим середовищем.	2
9.	Мова та мовлення.	1
10.	Спілкування.	1
11.	Соціальні групи та їх характеристика.	1
12.	Колектив як вища форма розвитку групи.	1
	Разом	12

II семестр

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Змістовий модуль 4. Психологія особистості	
13.	Особистість	1
14.	Спрямованість особистості	1
	Змістовий модуль 5. Пізнавальна функція психіки	
15.	Відчуття	
16.	Сприймання	1
17.	Пам'ять	1
18.	Мислення	1
19.	Уява	1
	Змістовий модуль 6. Регулятивна функція психіки	
20.	Увага	
21.	Емоції та почуття	
22.	Природа та сутність вольової регуляції	
	Змістовий модуль 6. Інструментальна функція психіки	
23.	Темперамент	
24.	Характер	
25.	Здібності	
	Разом	6

4.2. Темі семінарських (практичних) занять

4.2.1 денна форма навчання

I семестр

№	Назва теми	Кількість
---	------------	-----------

з/п		годин
	Змістовий модуль 1. Загальна психологія як наука.	
1	Загальне уявлення про загальну психологію.	2
2.	Методи загальної психології та їх характеристика.	4
3.	Основні напрямки сучасної зарубіжної психології	4
	Змістовий модуль 2. Розвиток психіки та свідомості.	
4.	Проблема і природа психічного	2
5.	Несвідоме як нижчий рівень розвитку психіки.	4
6.	Психіка та свідомість.	2
7.	Самосвідомість як вищий рівень розвитку психіки	2
	Змістовий модуль 3. Особистість в діяльності та колективі	
8.	Загальне розуміння діяльності як форми взаємодії з оточуючим середовищем.	2
9.	Мова та мовлення.	2
10.	Спілкування.	4
11.	Соціальні групи та їх характеристика.	2
12.	Колектив як вища форма розвитку групи.	4
	Разом	34

II семестр

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Змістовий модуль 4. Психологія особистості.	
13.	Особистість.	4
14.	Спрямованість особистості.	4
	Змістовий модуль 5. Пізнавальна функція психіки.	
15.	Відчуття.	4
16.	Сприймання.	2
17.	Пам'ять.	4
18.	Мислення.	4
19.	Уява.	4
	Змістовий модуль 6. Регулятивна функція психіки.	
20.	Увага.	4
21.	Емоції та почуття.	4
22.	Природа та сутність вольової регуляції.	4
	Змістовий модуль 7. Інструментальна функція психіки	
23.	Темперамент.	4
24.	Характер.	4

25.	Здібності	4
	Разом	50

4.2.2 заочна форма навчання

I семестр

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Змістовий модуль 1. Загальна психологія як наука.	
1	Загальне уявлення про загальну психологію.	1
2.	Методи загальної психології та їх характеристика.	1
3.	Основні напрямки сучасної зарубіжної психології	
	Змістовий модуль 2. Розвиток психіки та свідомості.	
4.	Проблема і природа психічного	
5.	Несвідоме як нижчий рівень розвитку психіки.	
6.	Психіка та свідомість.	1
7.	Самосвідомість як вищий рівень розвитку психіки	1
	Змістовий модуль 3. Особистість в діяльності та колективі	
8.	Загальне розуміння діяльності як форми взаємодії з оточуючим середовищем.	2
9.	Мова та мовлення.	
10.	Спілкування.	
11.	Соціальні групи та їх характеристика.	
12.	Колектив як вища форма розвитку групи.	
	Разом	6

II семестр

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Змістовий модуль 4. Психологія особистості.	
13.	Особистість.	1
14.	Спрямованість особистості.	1
	Змістовий модуль 5. Пізнавальна функція психіки.	
15.	Відчуття.	
16.	Сприймання.	1
17.	Пам'ять.	1
18.	Мислення.	1
19.	Уява.	1
	Змістовий модуль 6. Регулятивна функція психіки.	
20.	Увага.	

21.	Емоції та почуття.	
22.	Природа та сутність вольової регуляції.	
	Змістовий модуль 7. Інструментальна функція психіки	
23.	Темперамент.	
24.	Характер.	
25.	Здібності	
	Разом	6

4.3. Теми лабораторних занять

Не передбачено

4.4. Завдання для самостійної роботи

4.4.1 денна форма навчання

I семестр

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Змістовий модуль 1. Загальна психологія як наука.	
1	Загальне уявлення про загальну психологію.	6
2.	Методи загальної психології та їх характеристика.	6
3.	Основні напрямки сучасної зарубіжної психології	8
	Змістовий модуль 2. Розвиток психіки та свідомості.	
4.	Проблема і природа психічного	8
5.	Несвідоме як нижчий рівень розвитку психіки.	6
6.	Психіка та свідомість.	6
7.	Самосвідомість як вищий рівень розвитку психіки	6
	Змістовий модуль 3. Особистість в діяльності та колективі	
8.	Загальне розуміння діяльності як форми взаємодії з оточуючим середовищем.	6
9.	Мова та мовлення.	6
10.	Спілкування.	8
11.	Соціальні групи та їх характеристика.	6
12.	Колектив як вища форма розвитку групи.	6
	Разом	80

II семестр

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Змістовий модуль 4. Психологія особистості.	

13.	Особистість.	10
14.	Спрямованість особистості.	10
	Змістовий модуль 5. Пізнавальна функція психіки.	
15.	Відчуття.	10
16.	Сприймання.	9
17.	Пам'ять.	10
18.	Мислення.	10
19.	Уява.	10
	Змістовий модуль 6. Регулятивна функція психіки.	
20.	Увага.	9
21.	Емоції та почуття.	9
22.	Природа та сутність вольової регуляції.	9
	Змістовий модуль 7. Інструментальна функція психіки	
23.	Темперамент.	10
24.	Характер.	10
25.	Здібності	10
	Разом	126

4.4.2 заочна форма навчання I семестр

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Змістовий модуль 1. Загальна психологія як наука.	
1	Загальне уявлення про загальну психологію.	8
2.	Методи загальної психології та їх характеристика.	8
3.	Основні напрямки сучасної зарубіжної психології	10
	Змістовий модуль 2. Розвиток психіки та свідомості.	
4.	Проблема і природа психічного	10
5.	Несвідоме як нижчий рівень розвитку психіки.	8
6.	Психіка та свідомість.	8
7.	Самосвідомість як вищий рівень розвитку психіки	8
	Змістовий модуль 3. Особистість в діяльності та колективі	
8.	Загальне розуміння діяльності як форми взаємодії з оточуючим середовищем.	10
9.	Мова та мовлення.	8
10.	Спілкування.	8
11.	Соціальні групи та їх характеристика.	8
12.	Колектив як вища форма розвитку групи.	8

Разом	102
--------------	------------

II семестр

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Змістовий модуль 4. Психологія особистості.	
13.	Особистість.	17
14.	Спрямованість особистості.	17
	Змістовий модуль 5. Пізнавальна функція психіки.	
15.	Відчуття.	18
16.	Сприймання.	17
17.	Пам'ять.	17
18.	Мислення.	17
19.	Уява.	18
	Змістовий модуль 6. Регулятивна функція психіки.	
20.	Увага.	18
21.	Емоції та почуття.	18
22.	Природа та сутність вольової регуляції.	18
	Змістовий модуль 7. Інструментальна функція психіки	
23.	Темперамент.	18
24.	Характер.	18
25.	Здібності	17
	Разом	228

4.5. Індивідуальні завдання

Не передбачено

4.6. Методи навчання

Під час вивчення дисципліни «Загальна психологія» передбачено комплексне використання різноманітних методів організації, здійснення, контролю та стимулювання навчально-пізнавальної діяльності студентів, що спрямовані на формування професійно важливих компетентностей у учасників освітнього процесу.

Для забезпечення максимального засвоєння студентами навчального матеріалу використовуються наступні методи навчання:

1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності студентів:

- словесні (лекція традиційна та проблемна);
- наочні (презентація, демонстрування);
- практичні методи (практичні завдання).

2. Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності студентів:

- метод проблемного викладу навчального матеріалу;
- моделювання реальних ситуацій під час вирішення психологічних задач;
- мозковий штурм;
- навчальна дискусія.

3. Методи контролю та самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності студентів:

- усне опитування;
- письмовий контроль;
- самоконтроль та взаємоконтроль;
- усне рецензування відповідей.

4.7. Засоби діагностики результатів навчання здобувачів освіти.

Порядок та критерії виставлення балів

Оцінювання якості знань студентів з дисципліни «Загальна психологія» в умовах організації навчального процесу за кредитно-модульною системою здійснюється шляхом поточного та підсумкового контролю. Контрольні заходи здійснюються з дотриманням вимог об'єктивності, індивідуального підходу, системності та всебічності.

Поточний контроль. *Завданням поточного контролю є* перевірка розуміння та засвоєння студентами певної частини учбового матеріалу, рівня сформованості їх навичок та умінь самостійно опрацьовувати та усвідомлювати навчальний матеріал з певної теми.

Об'єктами поточного контролю знань студента є систематичність та активність його роботи на практичних заняттях; виконання завдань для самостійної роботи. Оцінюванню можуть підлягати: рівень знань, продемонстрований студентом під час відповідей та виступів на практичних заняттях; його активність під час обговорення питань, що виносяться на практичне заняття; результати письмової контрольної роботи чи тестування.

Порядок та критерії виставлення балів за навчальні досягнення студентів у I семестрі.

Результати поточного контролю навчальних досягнень студентів денної форми навчання в I семестрі оцінюються за п'ятибальною шкалою.

Критерії оцінки усної відповіді студентів:

- повнота розкриття питання;
- логіка викладання, культура мови;
- емоційність та переконаність;
- використання основної та додаткової літератури;
- аналітичні міркування, уміння робити порівняння, висновки;

Критерії оцінки письмової контрольної роботи:

- повнота розкриття питання;
- цілісність, системність, логічність висвітлення, уміння формулювати висновки.

Критерії оцінювання усних відповідей студентів на практичних заняттях:

- **5 балів** - студент повністю засвоїв навчальний матеріал з теми, що виносить на практичне заняття; вільно, самостійно та логічно викладає його, пов'язуючи з раніше вивченим матеріалом; бачить міжпредметні зв'язки; наводить приклади; аргументує свою позицію; робить посилання на літературу. Обов'язковим є використання матеріалу, що пропонується на самостійне опрацювання. Студент вільно користується науковою термінологією, робить висновки, висловлює гіпотези, дискутує. Під час проведення практичного заняття постійно демонструє активність.

- **4 бали** - студент достатньо повно володіє навчальним матеріалом, вільно викладає його, в основному розкриває зміст теоретичних запитань, наводить приклади. Під час відповіді правильно використовує наукову термінологію та матеріал, що пропонується в обов'язковій літературі. Демонструє активність під час практичного заняття. Однак, при висвітленні окремих питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускає несуттєві помилки .

- **3 бали** - студент засвоїв навчальний матеріал на репродуктивному рівні та відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст. Під час відтворення навчального матеріалу допускає суттєві помилки та неточності. Не здатний до глибокого та всебічного аналізу, не користується необхідною літературою. Не завжди долучається до обговорення питань, що виносяться на практичне заняття.

- **2 бали** – студент не володіє навчальним матеріалом, не розкриває зміст теоретичних питань, допускає істотні помилки.

Критерії оцінювання письмових контрольних робіт студентів;

- **5 балів** - відповідаючи на питання контрольної роботи, студент демонструє глибокі знання з теми, розуміння понятійного апарату та вільне оперування ним. Відповіді на поставлені питання повні та розгорнуті. Викладений матеріал має доказовий, логічний та послідовний характер.

- **4 бали** - відповіді на питання контрольної роботи мають розгорнутий та усвідомлений характер. Понятійний апарат використовується правильно. Відповідь структурована, однак зустрічаються окремі неістотні помилки, неточності та незначні порушення в послідовності викладу матеріалу.

- **3 бали** - відповідь неповна, фрагментарна. Матеріал відтворюється репродуктивно з багатьма неточностями та помилками. Відповідь має формальний характер, відсутня чіткість, послідовність, структурованість. Студент демонструє окремі розрізнені знання та допускає помилки, використовуючи наукові поняття.

- **2 бали** – студент не зміг розкрити зміст теоретичних питань, що були винесені на контрольну роботу; можливе фрагментарне розкриття деяких питань контрольної роботи. Студент допускає істотні помилки.

У разі невиконання завдань поточного контролю студент має право скласти їх індивідуально до останнього практичного заняття. Порядок такого контролю регламентований викладачем.

Максимальна кількість балів, які можуть одержати студенти заочної форми навчання на практичному занятті – 10 балів: 5 балів за усну відповідь та 5 балів за письмову контрольну роботу.

Модульний контроль в I семестрі проводиться після кожного змістового модуля. До модульних контрольних робіт включаються теми, які були розглянуті під час практичних занять, а також ті питання, що виносилися на самостійну роботу студентів. Форми проведення модульних контролів під час вивчення дисципліни «Загальна психологія» - тестування.

До модульних контрольних робіт допускаються всі студенти незалежно від результатів поточного контролю. Передбачено проведення трьох МКР. **Максимальна кількість балів за кожну модульну контрольну роботу для студентів денної форми навчання становить 5 балів. Максимальна кількість балів за кожну модульну контрольну роботу для студентів заочної форми навчання – 10 балів.**

Оцінка тестових завдань здійснюється за чотирибальною шкалою:

<i>Відсоток правильних відповідей на тестові завдання</i>	<i>Бали для денної форми навчання</i>	<i>Бали для заочної форми навчання</i>
90 – 100	5	10
75 – 89	4	8
60 – 74	3	6
менше 60	2	2

Крім того для студентів заочної форми навчання передбачено підсумкове тестування, до якого включені тестові завдання з тем, з якими мали ознайомитися студенти протягом першого семестру. Максимальна

кількість балів за підсумкове тестування – 40 балів (за кожне тестове завдання студент заочної форми навчання може одержати 1 бал).

Підсумковий контроль в I семестрі. Підсумкова кількість балів з навчальної дисципліни «Загальна психологія» (максимум 100 балів) визначається як сума балів поточного та модульного контролю. Сума одержаних балів переводиться в дворівневу шкалу «зараховано» - «не зараховано» (шкала ЄКТС). Результат складеного заліку викладач заносить у відомість обліку успішності студентів та залікові книжки студентів. У випадку, якщо студент отримав менше 60 балів за результатами семестрового контролю, він здійснює перескладання заліку для ліквідації академічної заборгованості. Перескладання заліку допускається в терміни, визначені деканатом факультету педагогіки, психології та мистецтв.

Порядок та критерії виставлення балів за навчальні досягнення студентів у II семестрі.

Критерії оцінювання роботи студентів денної форми навчання на практичних заняттях у другому семестрі:

Критерії оцінювання усних відповідей студентів на практичних заняттях:

- 2 бали - студент повністю засвоїв навчальний матеріал з теми, що виноситься на практичне заняття; вільно, самостійно та логічно викладає його, пов'язуючи з раніше вивченим матеріалом; бачить міжпредметні зв'язки; наводить приклади; аргументує свою позицію; робить посилання на літературу. Обов'язковим є використання матеріалу, що пропонується на самостійне опрацювання. Студент вільно користується науковою термінологією, робить висновки, висловлює гіпотези, дискутує. Під час проведення практичного заняття постійно демонструє активність.

- 1,5 бали - студент достатньо повно володіє навчальним матеріалом, вільно викладає його, в основному розкриває зміст теоретичних запитань, наводить

прикладі. Під час відповіді правильно використовує наукову термінологію та матеріал, що пропонується в обов'язковій літературі. Демонструє активність під час практичного заняття. Однак, при висвітленні окремих питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускає окремі помилки та неточності.

- **1 бал** - студент засвоїв навчальний матеріал на репродуктивному рівні та відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст. Під час відтворення навчального матеріалу допускає суттєві помилки та неточності. Не здатний до глибокого та всебічного аналізу, не користується необхідною літературою. Не завжди долучається до обговорення питань, що виносяться на практичне заняття.

- **0 балів** – студент не володіє навчальним матеріалом, не розкриває зміст теоретичних питань, допускає істотні помилки.

Критерії оцінювання письмових контрольних робіт студентів;

- **2 бали** - відповідаючи на питання контрольної роботи, студент демонструє глибокі знання з теми, розуміння понятійного апарату та вільне оперування ним. Відповіді на поставлені питання повні та розгорнуті. Викладений матеріал має доказовий, логічний та послідовний характер.

- **1,5 бали** - відповіді на питання контрольної роботи мають розгорнутий та усвідомлений характер. Понятійний апарат використовується правильно. Відповідь структурована, однак зустрічаються неістотні помилки, неточності та незначні порушення в послідовності викладу матеріалу.

- **1 бал** - відповідь неповна, фрагментарна. Матеріал відтворюється репродуктивно з багатьма неточностями та помилками. Відповідь має формальний характер, відсутня чіткість, послідовність, структурованість. Студент демонструє окремі розрізнені знання та допускає помилки, використовуючи наукові поняття.

- **0 балів** – студент не зміг розкрити зміст теоретичних питань, що були винесені на контрольну роботу; можливе фрагментарне розкриття деяких питань контрольної роботи. Студент допускає істотні помилки.

У разі невиконання завдань поточного контролю студент має право скласти їх індивідуально до останнього практичного заняття. Порядок такого контролю регламентований викладачем.

Максимальна кількість балів, які можуть одержати студенти заочної форми навчання на практичному занятті – 10 балів: 5 балів за усну відповідь та 5 балів за письмову контрольну роботу.

Модульний контроль в II семестрі для студентів денної форми навчання передбачено проведення однієї МКР. МКР проводиться у формі тестування. **Максимальний бал за підсумкову модульну контрольну роботу, яка проводиться наприкінці II семестру становить 5 балів. Максимальна кількість балів за модульну контрольну роботу для студентів заочної форми навчання – 10 балів.**

До модульної контрольної роботи допускаються всі студенти незалежно від результатів поточного контролю.

Крім того для студентів заочної форми навчання передбачено підсумкове тестування, до якого включені тестові завдання з тем, з якими мали ознайомитися студенти протягом першого семестру. Максимальна кількість балів за підсумкове тестування – 20 балів (за кожне тестове завдання студент заочної форми навчання може одержати 1 бал).

Самостійна робота з дисципліни «Загальна психологія» передбачає написання студентами денної форми навчання 5 конспектів першоджерел і дає можливість отримати **максимально 5 балів за семестр. Критеріями оцінювання конспектів першоджерел є здатність студента тезово розкрити зміст запропонованого матеріалу.**

Підсумковий контроль в II семестрі. Завданням підсумкового контролю є перевірка розуміння студентом програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання накопичених знань, уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо.

З дисципліни «Загальна психологія» передбачено *екзамен*, який проводиться у кінці другого семестру.

Першим етапом семестрового контролю є визначення підсумкової семестрової модульної оцінки як суми балів поточного, модульного контролю та балів за самостійну роботу.

Студенти, які повністю виконали навчальний план і позитивно атестовані з цієї дисципліни допускаються до складання екзамену.

Для проведення екзамену з курсу «Загальна психологія» розроблено варіанти екзаменаційних білетів, які є рівнозначні за ступенем складності. Під час складання екзамену студент може отримати максимально 40 балів. Якщо студент не з'явився на екзамен, то він одержує нуль балів незалежно від причини.

Сумарний результат підсумкового семестрового та екзаменаційного контролю в балах та за шкалою ЄКТС заноситься у відомість обліку успішності та залікову книжку студента. Заповнена та оформлена відомість обліку успішності повертається у деканат у визначений термін особисто викладачем. У випадку отримання менше 60 балів (FX, F за ЄКТС) за результатами модульного та підсумкового (семестрового) контролю, студент має ліквідувати академічну заборгованість.

Перескладання екзамену допускається в терміни, визначені деканатом факультету педагогіки, психології та мистецтв.

Критерії за засоби оцінювання знань студентів за різними шкалами

Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	Критерії оцінювання
90-100 A	«Відмінно» (зараховано)	Навчальний матеріал з курсу глибоко засвоєний в повному обсязі. Студент демонструє глибокі знання основних категорій і понять навчальної дисципліни. На високому рівні сформовані необхідні практичні навички та вміння; всі навчальні завдання, передбачені навчальною програмою, виконані. Студент демонструє системні та міцні знання в повному обсязі та в межах вимог навчальної програми курсу. Використовує усвідомлені знання під час вирішення стандартних та нестандартних завдань. Самостійно добирає, аналізує та узагальнює наукову літературу .
82-89B	«Добре» (зараховано)	Навчальний матеріал з курсу засвоєний в повному обсязі; сформовані необхідні практичні навички та вміння. Всі навчальні завдання, передбачені навчальною програмою, виконані в повному обсязі. Студент володіє понятійним апаратом; демонструє знання в межах вимог навчальної програми курсу. Використовує усвідомлені знання під час вирішення стандартних завдань. Самостійно аналізує та узагальнює наукову літературу, Студент допускає несуттєві помилки.
74-81C	«Добре» (зараховано)	Навчальний матеріал з курсу засвоєний в повному обсязі; в основному сформовані необхідні практичні навички та вміння. Всі навчальні завдання, передбачені навчальною програмою, виконані в повному обсязі з неточностями та неістотними помилками. Студент володіє основними категоріями та поняттями навчальної дисципліни. Використовує усвідомлені знання під час вирішення стандартних завдань. Аналізує та узагальнює наукову літературу з несуттєвими неточностями, Студент допускає несуттєві помилки.

64-73D	«Задовільно» (зараховано)	Навчальний матеріал з курсу в цілому засвоєний; сформовані деякі практичні навички та вміння. Більшість навчальних завдань, передбачені навчальною програмою, виконані з помилками. Студент володіє основними категоріями та поняттями навчальної дисципліни, однак під час їх використання допускає помилки. Використовує усвідомлені знання під час вирішення більшості стандартних завдань. Зазнає труднощів під час вирішення нестандартних завдань. Аналізує та узагальнює наукову літературу з помилками та неточностями. Студент допускає помилки.
60-63E	«Задовільно»-3 (зараховано)	Навчальний матеріал з курсу засвоєний поверхово; сформовані деякі практичні навички та вміння. Більшість навчальних завдань, передбачені навчальною програмою, виконані, однак всі вони з помилками. Студент демонструє поверхові знання та володіє деякими основними категоріями та поняттями навчальної дисципліни, однак під час їх використання допускає помилки. Уміє застосовувати усвідомлені знання під час виконання завдань за зразком. Використовує усвідомлені знання під час вирішення деяких стандартних завдань. Допускає суттєві помилки під час роботи з науковою літературою. Студент допускає суттєві помилки.
35-59 Fx	«Незадовільно» (не зараховано)	Навчальний матеріал з курсу засвоєний фрагментарно; необхідні практичні навички та вміння сформовані недостатньо. Більшість навчальних завдань, передбачені навчальною програмою, не виконано або якість їх виконання близька до мінімальної. Студент демонструє фрагментарні й поверхові знання та володіє деякими категоріями та поняттями навчальної дисципліни. Не сформовані навички самостійної роботи з науковою літературою. Допускає суттєві помилки.
1-34 F	«Незадовільно» (не зараховано)	Навчальний матеріал з курсу не засвоєний; необхідні практичні навички та вміння не

		сформовані. Навчальні завдання, передбачені навчальною програмою, не виконано. Студент володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, демонструє несформованість навичок самостійної роботи з науковою літературою.
--	--	---

У разі, якщо здобувач подав декларацію про визнання результатів неформального та/або інформального навчання стосовно певного освітнього компонента ОП, оцінювання відбувається відповідно до Порядку визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти, в Центральноукраїнському державному університеті імені Володимира Винниченка (затвердженого вченою радою університету, протокол №9 від 26 грудня 2022 р.).

Результати навчання та компетентності, що можуть бути визнані в межах цього освітнього компонента, можна досягати та здобувати в системі неформальної освіти під час участі в тренінгах, майстер-класах, семінарах, вебінарах, дистанційних курсах, стажуваннях тощо, що підтверджено відповідним документом (дипломом, сертифікатом, свідоцтвом под.). – пункти 1.5, 1.6, 1.9, 1.10 названого Порядку.

4.8. Перелік програмованих питань для самоконтролю:

1. Проаналізуйте основні етапи розвитку психології як науки.
2. Розкрийте особливості та можливості психології.
3. Охарактеризуйте предмет психології. Розкрийте сутність психічних процесів, психічних станів та психічних властивостей.
4. Розкрийте цілі психології в широкому та вузькому розумінні.
5. Розкрийте основні положення принципу детермінізму як методологічного принципу психології.
6. Розкрийте основні положення принципу єдності свідомості та діяльності як методологічного принципу психології.

7. Розкрийте основні положення принципу розвитку як методологічного принципу психології.
8. Проаналізуйте місце психології в системі наук.
9. Проаналізуйте структуру психології.
10. Розкрийте сутність поняття «методу» та основні етапи психологічного обстеження.
11. Охарактеризуйте спостереження як основний метод психологічного дослідження в психології.
12. Охарактеризуйте експеримент як додатковий метод психологічного дослідження в психології.
13. Проаналізуйте вивчення продуктів діяльності та бесіди як допоміжних методів психології.
14. Проаналізуйте анкету як допоміжний метод психології.
15. Проаналізуйте тестів як допоміжного методу психології.
16. Розкрийте сутність поняття «несвідоме». Рівні несвідомого та їх характеристики.
17. Розкрийте сутність та основні положення теорії З. Фрейда про несвідоме.
18. Розкрийте сучасний погляд на класи несвідомого: неусвідомлені механізми свідомих дій; неусвідомлені збудники свідомих дій; «надсвідомі» процеси.
19. Розкрийте сутність поняття «свідомість», її властивості та головні передумови її розвитку.
20. Проаналізуйте різні точки зору науковців на структуру свідомості.
21. Охарактеризуйте функції та види свідомості. Усвідомлення та закони усвідомлення. Поле свідомості: поняття та структура поля свідомості.
22. Проаналізуйте сутність поняття самосвідомості. Основні форми психологічного захисту.
23. Запропонуйте психологічну характеристику «Я-концепції»: поняття, структура, види, функції.

24. Запропонуйте психологічну характеристику образу «Я»: поняття, структура, види.
25. Охарактеризуйте самооцінку: поняття, види та шляхи формування.
26. Розкрийте сутність рівня домагань: поняття, види та динаміка зміни.
27. Розкрийте сутність поняття про мову та мовлення. Функції мови та мовлення.
28. Проаналізуйте види мовлення.
29. Розкрийте сутність поняття «спілкування» та його функцій. Проаналізуйте різновиди спілкування.
30. Запропонуйте психологічну характеристику комунікації як однієї із сторін спілкування.
31. Охарактеризуйте перцепцію як одну із сторін спілкування.
32. Запропонуйте психологічну характеристику інтеракції як однієї із сторін спілкування.
33. Розкрийте сутність та основні ознаки групи.
34. Запропонуйте класифікацію груп та їх характеристика. Проаналізуйте групові норми, ціннісні орієнтації та групову однотайність.
35. Розкрийте сутність поняття «колектив» та основні положення теорії А.С. Макаренка про рівні розвитку колективу.
36. Розкрийте суттєві ознаки рівнів розвитку колективу.
37. Проаналізуйте основні положення стратометричної теорії колективу.
38. Розкрийте сутність групової диференціації. Групова сумісність та її види.
39. Лідерство та стилі керівництва. Конфлікт у міжособистісних стосунках.
40. Розкрийте сутність поняття «діяльність» та її структуру. Види дій та рухів. Діяльність та потреби.
41. Розкрийте сутність поняття мотиву. Види та функції мотивів. Мотиваційна система та її особливості.
42. Розкрийте сутність та основні етапи інтеріоризації.
43. Проаналізуйте сутність умінь, навичок та звичок в структурі діяльності. Розкрийте сутність основних етапів формування навичок.

44. Охарактеризуйте види діяльності.
45. Поняття про особистість в психології. Наукові підходи до розуміння особистості.
46. Розкрийте погляди науковців на структуру особистості у вітчизняній та зарубіжній психології.
47. Розкрийте сутність понять «індивід», «індивідуальність», «особистість». Рушійні сили розвитку особистості.
48. Проаналізуйте феномен активності особистості: поняття, види та джерела виникнення.
49. Розкрийте сутність феноменів перспектива та фрустрація.
50. Проаналізуйте сутність спрямованості особистості.
51. Розкрийте сутність відчуття як пізнавального психічного процесу, його значення для пізнавальної діяльності та класифікацію відчуттів.
52. Проаналізуйте основні властивості відчуттів.
53. Охарактеризуйте чутливість та пороги чутливості. Поріг розрізнення.
54. Охарактеризуйте сприймання як пізнавальний психічний процес. Спільні та відмінні риси відчуттів та сприймань. Види сприймання та їх характеристика.
55. Охарактеризуйте властивості сприймання.
56. Проаналізуйте умови сприймання. Фон і фігура в процесі сприймання.
57. Розкрийте сутність феномену увага. Проаналізуйте наукові підходи щодо розуміння сутності уваги.
58. Проаналізуйте різновиди і форми уваги.
59. Запропонуйте психологічну характеристику властивостей уваги.
60. Розкрийте сутність пам'яті як пізнавального психічного процесу та її значення в житті людини. Запропонуйте психологічну характеристику видів пам'яті.
61. Запропонуйте психологічну характеристику процесів пам'яті. Прийоми успішного запам'ятовування.

62. Розкрийте сутність поняття мислення як пізнавального психічного процесу. Мислення та свідомість. Мислення та мовлення. Логіка та психологія мислення.
63. Запропонуйте характеристику основним видам мислення.
64. Проаналізуйте специфіку мисленневих дій та основні етапи їх формування.
65. Запропонуйте характеристику основним якостям розуму.
66. Охарактеризуйте мисленнєві операції.
67. Охарактеризуйте основні форми (продукти) мисленнєвої діяльності.
68. Проаналізуйте сутність уяви як пізнавального психічного процесу. Проаналізуйте основні способи створення образів уяви.
69. Охарактеризуйте різновиди уяви.
70. Розкрийте сутність поняття про волю. Проаналізуйте структуру складної вольової дії.
71. Розкрийте сутність основних якостей волі.
72. Охарактеризуйте сутність ризику: поняття та види ризику.
73. Розкрийте сутність локус-контролю: поняття та види локус-контролю.
74. Охарактеризуйте поняття про емоції та почуття. Якість, полярність, інтенсивність, тривалість, амбівалентність, невизначеність як властивості емоцій та почуттів.
75. Проаналізуйте основні форми вираження почуттів та емоцій.
76. Охарактеризуйте вищі почуття: інтелектуальні, моральні, естетичні та практичні.
77. Розкрийте сутність поняття «характер». Проаналізуйте основні положення ранніх теорій характеру.
78. Проаналізуйте різні точки зору на структуру характеру в зарубіжній та вітчизняній психології.
79. Охарактеризуйте типове та індивідуальне в характері. Акцентуація: поняття та види акцентуації.

80. Розкрийте сутність поняття «темперамент». Проаналізуйте основні положення гуморальної та конституційної теорії темпераменту.
81. Проаналізуйте основні положення теорії І. Павлова про основні види ВНД.
82. Розкрийте проблему взаємодії вродженого та набутого у формуванні темпераменту.
83. Запропонуйте психологічну характеристику основних видів темпераменту.
84. Розкрийте сутність поняття «здібності»: поняття, властивості, умови формування.
85. Охарактеризуйте погляди науковців на структуру здібностей.
86. Проаналізуйте погляди науковців на сутність біологічного фактору розвитку здібностей.
87. Проаналізуйте погляди науковців на сутність соціального фактору розвитку здібностей.
88. Проаналізуйте рівні розвитку здібностей: здібності, обдарованість, талант, геніальність. Кількісна та якісна характеристика здібностей.
89. Охарактеризуйте види здібностей.
90. Проаналізуйте педагогічні здібності: поняття, структура та рівні розвитку.

4.9.1 Розподіл балів, які отримують студенти денної форми навчання в I семестрі

Дисципліна «Загальна психологія»

Поточний контроль знань студентів															Сума балів
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2					Змістовий модуль 3						
T1	T2	T3	МКР	T4	T5	T6	T7	МКР	T8	T9	T10	T11	T12	МКР	
5	10	10	5	5	10	5	5	5	5	5	10	5	10	5	100

T1-12- теми змістових модулів.

Розподіл балів, які отримують студенти денної форми навчання у II семестрі

Дисципліна «Загальна психологія»

Поточний контроль знань студентів													МКР	С/р	Екзамен	Сума балів
Змістовий модуль 4.		Змістовий модуль 5.					Змістовий модуль 6.			Змістовий модуль 7.						
T13	T14	T15	T16	T17	T18	T19	T20	T21	T22	T23	T24	T25				
4	4	4	2	4	4	4	4	4	4	4	4	4	5	5	40	100

T13-25- теми змістових модулів.

4.9.2 Розподіл балів, які отримують студенти заочної форми навчання в I семестрі

Дисципліна «Загальна психологія»

Поточний контроль знань студентів													С/Р	Сума балів
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2				Змістовий модуль 3							
T 1-2	T 3	МКР	T 4	T 5	T 6-7	МКР	T 8	T 9	T 10	T 11	T 12	МКР		
10		10			10	10	10					10	40	100

T1-12- теми змістових модулів.

Розподіл балів, які отримують студенти заочної форми навчання у II семестрі

Дисципліна «Загальна психологія»

Поточний контроль знань студентів										МКР	С/Р (тест)	Екзамен	Сума балів			
Змістовий модуль 4		Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 1								
T 13-14		T 15	T 16	T 17	T 18	T 19	T 20	T 21	T 22	T 23	T 24	T 25				
10			10	10									10	20	40	100

T13-25- теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Шкала ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно	не зараховано

5. Навчально-методичне забезпечення

1. Тексти лекцій з загальної психології (в електронному варіанті).
3. Калашникова Л.В. Психологія та аспекти розвитку особистості: навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Л.В. Калашникова, О.М. Гурова, І.Л. Уличний. Кропивницький: ФОП Александров М.В., 2021. 332 с.
4. Гуцало Е.У., Калашникова Л.В. Загальна психологія. Тестові завдання для самопідготовки та самоконтролю знань студентів педагогічного університету: навчально-методичний посібник. Кіровоград: ІмеКс ЛТД, 2020. 96 с.

5.1. Рекомендована література**Основна література**

1. Бочелюк В.Й. та ін. Методика та організація наукових досліджень з психології: навчальний посібник. К: КНТ, 2024. 384 с.
2. Виноградова В.Є., Юрченко В.І. Психологія вищої школи: теоретичні та практичні аспекти: навчальний посібник для студентів закладів вищої освіти. 2-е вид. К.: Вид-во Ліра-К, 2020. 296 с.

3. Долинська Л.В., Скрипченко О.В., Огороднійчук З.В. Загальна психологія: підручник. Вид-во Каравелла, 2023. 464 с.
4. Дуткевич Т. Загальна психологія: теоретичний курс. К.: Вид-во: Центр учбової літератури, 2023. 125 с.
5. Загальна психологія: підручник /під ред. О.В. Скрипченко, Л.В. Долинська, З.В. Огороднійчук та ін. Київ: Кондор, 2023. 464 с.
6. Ільїна Н.М., Мисник С.О. Загальна психологія: теорія та практикум: навчальний посібник. К.: Університетська книга, 2023. 352 с.
7. Ловка О.В., Борисенко Л.Л., Колесніченко Л.А. та ін. Загальна психологія. Теоретико-методологічні основи науки: навчальний посібник. К.: КНЕУ, 2019. 390 с.
8. Москалець І.В. Загальна психологія: підручник. К.: Ліра-К, 2021. 564 с.
9. Москалець В.П. Психологія особистості. К.: Центр учбов. літератури. 2022. 262 с.
10. Павелків Р.В. Загальна психологія: підручник для студентів вищих навчальних закладів. Вид. 4-те, стер. К.: Кондор, 2024. 570 с.
11. Приходько Ю.О., Юрченко В.І. Психологічний словник-довідник: навч. посібник. 4-те вид. К.: Каравелла, 2023. 328 с.
12. Рибалка В.В. Методологічні питання наукової психології: навч.-метод. посібник. К.: Ніка-Центр, 2003. 204 с.
13. Рибалка В.В. Теорії особистості у вітчизняній психології та педагогіці: навчальний посібник . Одеса: Букаєв Вадим Вікторович, 2009. 705 с.
14. Савчин М. М. Загальна психологія: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. К.: Академія, 2024. 461 с.
15. Яланська С.П. Загальна психологія: конспект лекцій: навчальний посібник для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня – бакалавр -2-е вид. Полтава: Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка, 2023. 191с.

Додаткова література

1. Загальна психологія в поняттях та схемах: навчально-методичний посібник для самостійного вивчення курсу /укл. О.А. Даценко. Кривий Ріг, 2021. 136 с.
2. Загальна психологія. Самостійна робота: методичний посібник для студентів, які навчаються за ОПП 053 Психологія, першого освітнього рівня (бакалаврського) /укл. І.М. Чорна. Тернопіль: Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, 2024. 57 с.
3. Загальна психологія: хрестоматія: підручник для студ. вищ. навч. закл. /упорядн. О.В. Скрипченко та ін. К.: Каравелла, 2007. 640 с.
4. Колобич О. Загальна психологія: навч.-метод. посібник. Львів: ТЗОВ «Раст-7», 2018. 171 с.
5. Мудрак І.А. Психологія (основи психології): методичні рекомендації до практичних занять. Луцьк: ВНУ імені Лесі Українки, 2022. 31 с.
6. Рейнольдс Е., Браян Л., Голл Р. Психологія для початківців. Вид-во: Книголов, 2023. 494 с.
7. Сергієнко Н.П. Загальна психологія. Вступ до спеціальності. Текст лекцій. Х.: НУЦЗУ, 2018. 41 с.
8. Тарасова Т.Б. Психологічна просвіта. К.: Університетська книга, 2023. 462 с.

5.2. Інформаційні ресурси

Онлайн-ресурси:

1. www.nbuiv.go.ua – сайт бібліотеки ім. В. Вернадського.
2. www.udl.org.ua – українська система дистанційного навчання
3. <http://www.dnpb.gov.ua/> – сайт Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В.О.Сухомлинського.
4. <https://cusu.edu.ua/ua/library-cusu> - сайт бібліотеки ЦДУ: електронні ресурси.

6. ПОЛІТИКА ЩОДО АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Політика щодо академічної доброчесності формується на основі дотримання принципів академічної доброчесності відповідно до Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про авторське право і суміжні права», «Про видавничу справу», з урахуванням норм Положення «Про академічну свободу та академічну доброчесність в Центральноукраїнському державному університеті імені Володимира Винниченка» (затверджене вченою радою, протокол № 2 від 30.09.2019; протокол № 10 від 28.11.2022; протокол №7 від 05.02.2024; протокол №13 від 28.04.2025).